

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. 1. An compositu[m] substa[n]tiale distinguatur realiter à suis
partibus vnitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

habetur talis indeterminatio ex parte causæ secundæ, quæ non possit nisi per causam primam tolli. Illud autem exemplum de duabus causis non est simile, quia, ut supponitur, illæ duæ causæ non possent simul agere, sicut posset materia & forma simul recipere vnionem.

Ad confirmationem respondeo negando consequentiā, quia Verbum diuinum non est capax nouæ entitatis. Et confirmatur hæc responsio, quia quamuis Verbum diuinum sit simile vel dissimile creaturæ, non per relationem aliquam realem in ipso repperit ad creaturam, sed potius propter relationem similitudinis aut dissimilitudinis, quam habet creatura ad ipsum, non tamen vna creatura dicitur alteri creaturæ similis aut dissimilis, nisi à relatione in seipsa recepta; ergo quamuis Verbum diuinum diceretur vnicum creaturæ, non per vnionem in se ipso receptam, sed per hoc quod terminet vnionem creaturæ non tamen debet dici, quod vna creatura vnietur alteri, nisi habeat relationem vnionis in seipsa receptam.

37. *Obiicies secundo*, Vnio adæquata materiæ & formæ est illud, quo coniunguntur inter se: sed per vnicam vnionem sufficienter vniantur: ergo per vnicam vnionem adæquate vniantur.

Respondeo distinguendo maiorem: ita ut vtrique vnietur per modum subiecti, concedo; ita ut vtrique non sic vnietur, nego maiorem; & distinguo similiter minorem; priori modo, nego, posteriori, concedo.

Obiicies tertio, Partes continui copulantur vnico termino communi, & non duplici: ergo similiter dicendum est de materia & forma.

Respondeo, quidquid sit de antecedente, negando consequentiā; quia ille terminus communis quo copulantur partes continui, non debet esse subiectatus in partibus copulatis; sed solum debet intercedere inter illas, & præterea est quid absolutum: vnio autem debet subiectari in rebus vnitis per ipsam, aut in aliqua ex illis, & est quid respectuum.

38. *Quæres primo*, vtrum inter animam rationalem & corpus debeat etiam poni duplex vnio.

Respondeo affirmatiue, eadē enim est ratio hic & alibi.

Dices: Vnio subiectata in anima non posset esse spiritalis ex eo, quod esset diuisibilis, nam haberet terminum diuisibilem, scilicet corpus, nec posset esse materialis cum subiectaretur in anima spiritali, nec posset esse spiritalis & materialis simul, quia hoc repugnat in re saltem non composita.

Respondeo illam vnionem esse spiritalem, & etiam diuisibilem, neque repugnat spiritalitati talis diuisibilitas, quæ non petat habere diuisibile subiectum, ut alias ostendam in libris de anima.

Alij dicunt vnionem illam eo quod spiritalis sit, esse indiuisibilem. *Contra*, quia non eadem numero vnione vnietur anima pedi & capiti, quandoquidem posset esse vnio eius ad caput sine vnione ipsius ad pedem, ut patet in homine, cui abscinderetur pes: ergo vnio totalis animæ ad corpus habet partes, secundum quarum vniam vnietur capiti, verbi gratia, & alteram pedi.

Respondent ipsi negando antecedens, dicunt enim quod, quando fit ut aliqua pars corporis non informetur ab anima, tota vnio animæ tollitur, & vnio noua producit, qua vnietur partibus, quas informat: & similiter dicunt quod, quando aliquam partem de nouo informat anima, ut verbi gratia, in nutritione tollatur vnio præcedens, & eius loco ponatur alia indiuisibilis vnio, qua vnietur & partibus præexistentibus & parti per nutritionem acquisitæ.

39. *Sed contra*, quia inde sequeretur quod destrueretur homo pro quolibet instanti, pro quo auferretur ab illo vlla pars corporis, & quo acquireretur vlla pars corporis per nutritionem; quod est absurdum. Probatur sequela, quia tum destruitur homo, quando tollitur vnio totalis animæ eius ad corpus. Nec refert quod succedat alia vnio, quia ad conceptum destructionis nihil aliud requiritur quam quod tollatur vnio, siue alia succedat, siue non; & certe *Scotista* tenentes hanc, viam parū sunt consentanei Doct. & multum patrocinantur Thomistis

in alia difficultate, vbi inferimus contra eos, quod si materia haberet existentiam à forma, toties quoties reciperet nouam formam, destrueretur & annihilaretur, ut facile consideranti patet. *Præterea* & præcipue, si potest saluari sine inconuenienti, quod tota hominis vnio non pereat ad acquisitionem aut perditionem cuiuslibet partis, sine dubio id conuenientius fit, & aduersarij non nisi necessitate compulsi asserunt oppositum; sed id potest fieri sine vllō inconuenienti tenendo vnionem esse diuisibilem, ergo id debet teneri.

40. *Quæres secundo*, vtrum vniones partiales, quibus partes formæ vniantur cū partibus materiæ, aliis vnionibus inter se vniantur. *Respondeo* omnes vniones partiales, quæ possunt esse sine se inuicem, si secundū se vniantur, inter se vniri per vnionem à se distinctam, qua alias non posset saluari quomodo haberent de nouo denominationem vniti. Dixi secundū se, quia forte de facto non secundum se vniantur inter se, sed tantum ratione subiecti, quatenus scilicet omnes partes subiecti, in quibus subiectantur, inter se vniantur integraliter, hoc enim ipso quo ita fieret, etiam partes vnionis correspondentes illis partibus inter se sufficienter vnirentur sine vlla speciali vnione, quæ secundum se inter ipsas intercederet.

41. *Quæres tertio*, vtrum possit Deus de potentia absoluta ponere vnionem in materia ad formam non ponendo vnionem in forma ad materiam.

Respondeo difficile esse assignare repugnantiam cur id non posset facere, cum sit agens liberum, & vnus respectus non dependeat intrinsece, nec extrinsece ab altero: dicere autem quod sint simul natura, & quod propterea non possint esse sine se inuicem isti duo respectus, non satisfacit: quia vel intelligitur per hoc, quod ita sint simul natura, ut non possint esse etiam supernaturaliter sine se inuicem, & hoc est petere principium: vel intelligitur per hoc, quod sint naturaliter taliter simul, ut non possint naturaliter esse sine se inuicem, & hoc posset esse verum, quamuis supernaturaliter possent esse simul. Si tamen actio & passio, & vbi intrinsecum ac extrinsecum habeant tam necessariam connexionem, ut non possit poni actio sine passione, nec vbi extrinsecum abique intrinseco, cur etiam vnio materiæ & formæ non haberet talem connexionem? Itaque quod de istis dicitur, de his etiam dici debet; ego pro præsentī nihil resoluo.

DISPUTATIO VI. DE COMPOSITO SUB- STANTIALI.

CONSEQVENS est ut post tractatum de principiis intrinsecis corporis naturalis, seu compositi substantialis, iam in hac vltima disputatione libri primi Physicorum de ipso composito agamus.

QVÆTIO I.

An compositum substantiale distinguatur reatier à suis partibus unitis.

1. *S*uppono tanquam certum, ac ab omnibus admissū, dari compositum physicum constatum ac constitutum ex partibus physicis, nempe ex materia, & forma, quas propterea diximus fuisse principia corporum naturalium compositorum in facto esse.

Si autem queratur cur ex materia prima & forma substantiali sequatur per se vnū compositum, potius quam ex subiecto & accidentē. Ex pluribus rationibus, quæ afferuntur, nulla melior est, quā quod materia & forma sint incompletæ substantiæ, quarum vna est in per se potētia ad alterā, & altera est per se actus ipsius: quod ex dictis de materia & forma colligi facile potest. Accidēs vero nō est per se actus subiecti, siue proximi, quod aliquādo est aliud

An vnio
nes par-
tiales di-
stinctæ
vniantur
inter se.

An possit
poni vnio
in materia
abique
vnione in
forma.

Datur du-
plex vnio
etiam in
homine.

Vnio ani-
mæ est
spirita-
lis.

Cur se-
quatur
vnū per
se ex ma-
teria &
forma po-
tius quam
ex subie-
cto & ac-
cidente.

aliud accidens, siue vltimati, quod semper est substantia, quandoquidem sit diuersi prædicamenti ab illo, nunquam enim accidens vnius prædicamenti subieciatur in subiecto quod sit eiusdem prædicamenti, si excipias relationes intrinsecus aduenientes.

2. *Hoc itaque supposito*, omne huiusmodi compositum siue dubio distinguitur realissime à qualibet ex suis illis partibus seorsim sumptis, quandoquidem qualibet ex illis possit esse in rerum natura absque composito, imò ob eandem rationem distinguitur realiter ab ipsis simul sumptis & existentibus realiter, quia possent simul existere in rerum natura materia & forma ignis, verbi gratia, siue eo quod existeret ipsemet ignis, in casu scilicet quo conseruarentur à Deo absque vnione, qui casus ex dictis est omnino possibilis potentia extraordinaria Dei, imò de facto partes hominis, nempe corpus & anima eius, existit realiter, quando non existit realiter ipsemet homo, sed moritur. Sed controuersia grauissima hic examinanda est, an compositum physicum dicat aliquid realiter distinctum à partibus suis physicis simul sumptis & vnitis ita, vt præter materiam & formam ac vniones ipsarum reperiat in composito substantiali physico alia entitas positua, quam Scotista communiter vocant terciā entitatem, ex eo quod ex entitatibus absolutis concurrentibus ad compositum substantiale illa sit terciā, materia enim est prima, forma vero secunda: vnde illa entitas, si detur, debet esse terciā, præsertim cum secundum Scotistas vnio sit respectus, & non aliquid absolutum.

CONCLUSIO I.

3. *Totum substantiale physicum distinguitur realiter à suis partibus simul sumptis & vnitis.* Hæc est expresse Scoti 3. d. 2. q. 2. quem præter suos sequuntur Capreolus, Caietanus, Ferrar. Iauellus, Conimbricenses citati à Suario disp. 36. *Metaph. sect. 3.* contra eundemmet Suarium, Ruinum, & alios, quos citat & sequitur Aueris 9. 19. sect. 8. & *Complutenses hic disp. 6. quæst. 4.*

Probatur primo ex Philosopho 2. de anima tex. 27. & alibi, vbi diuidit substantiam corpoream in tria membra, materiam scilicet, formam & totum compositum: ergo totum est distinctum à materia & forma.

Deinde 5. *Metaphys. c. 14.* ait sex non esse bis tria, sed semel sex: quod esset falsum, nisi totum illud constitutum ex bis tribus esset distinctum à bis tribus.

Respondent aduersarii tantum sequi ex his, quod compositum seu totum distinguitur à partibus diuisim & seorsim sumptis, non à partibus vnitis.

Contra, quia Philosophus 8. *Met. c. 6.* ait totum compositum ex materia & forma non esse simile acervo lapidum, sed aliquid præter partes, vbi expresse vult quod differentia totius compositi ex materia & forma à toto per aggregationem consistat in hoc, quod illud dicat aliquid præter partes; hoc nō dicat. Sed si intelligeret quod totum compositum ex materia & forma diceret quid distinctum tantum à qualibet parte diuisim & seorsim sumpta, illa prorsus differentia esset nulla, quia totū per aggregationem etiam sic distinguitur à suis partibus.

Dices, per illud, quod totum physicum dicit præter partes, intelligi vnionem. *Contra*, quia etiam totum per aggregationem dicit approximationem suarum partium, licet non dicat vnionem aliam: ergo nulla responsio.

Confirmatur, quia totum per accedens, vt album, dicit præter partes, partem scilicet & albedinem, vnionem eorum; ergo non posset dici quod differret totum per se à toto per accedens, in hoc quod totum per se diceret aliquid præter partes, totum per accedens non diceret, si totum per se non diceret præter partes nisi vnionem.

4. *Probatur secundo*, quia omnis causa vera & realis, quæ causat per influxum verū & realem, distinguitur à suo effectu realiter, quia idē nō potest influere in seipsū, neque in aliquid sibi realiter identificatum, & quia alias posset dici quod essetia diuina esset causa intrinseca physica influens in Deū, quo nihil absurdius potest excogitari: sed materia & forma vnita, sunt veræ & reales causæ in-

fluentes realiter in compositum physicum: ergo materia & forma vnita distinguuntur realiter ab ipso composito.

Dixit aduersarii materiam & formam vt vnitas, non causare totum, sed seorsim & diuisim sumptas.

Contra, quia implicat vt siue seorsim, siue simul ponantur in rerum natura, causent totum, nisi vniantur: ergo vt vnitas causant. Probatur antecedens, quia non causant totum, nisi sufficienter applicentur, & applicatio ipsorum est prius aliquo modo quam effectus ipsorum: sed illa applicatio non potest esse alia ab ipsa vnione: ergo vt vnitas causant.

Confirmatur, quia posita vnione aliquid causant, quod non causarent sine vnione; sed non causant seipsas, neque vnionem intrinsece, non enim sunt partes sui ipsius aut vnionis, ergo aliquid aliud.

5. *Hiutadus hic disp. 6.* respondet negando causas intrinsecas vere causare suum effectum, nempe compositum, quod constituitur solummodo ex ipsis, non vero causatur ab ipsis.

Contra primo quia tam deberet totum distingui ex eo quod constitueretur realiter, quam ex eo quod causaretur realiter ab ipsis, neque enim idem potest realiter constitui seipsam.

Contra secundo, quia secundum Philosophum, & omnes, quodlibet totum vnum per se habet quatuor genera causarum; ex quibus dependet: sed ex illis materia, & forma sunt duæ causæ, ergo causant.

Alij respondent causas intrinsecas non debere distingui à suo effectu, licet id sit verum de causis extrinsecis.

Contra, quia si id sit verum de causa extrinseca: ergo etiam & de intrinseca. Probatur consequentia, tum quia non potest assignari disparitas, tum quia non ex ratione causæ extrinsecæ oritur quod debeat distingui ab effectu, sed ex ratione causæ realiter influentis; causa autē intrinseca est realiter influens, vt supponitur; tum denique quia implicat quod idē influat realiter in seipsū, siue per modum causæ extrinsecæ, siue intrinsecæ, vt est euident.

6. Propter hæc, *Suaris*, & *Ruinus*, & plures alij concedunt, partes necessario exigere vnionem, vt causent totum, & eas non nisi vt vnitas causare, dicunt tamen eas vnitas copulatiue non causare, sed diuisim, ita scilicet, vt & materia quatenus vnita causet, & forma etiam quatenus vnita, non tamen ita vt vtraque simul vt vnita copulatiue causent.

Contra, quia compositum per se, sicut habet causam aliquam extrinsecam adæquatam, siue illa causa sit vna aut plures, ita debet habere causam aliquam intrinsecā adæquatam; vel vnā vel plures: & quemadmodum si plures sint causæ extrinsecæ, scilicet efficientes, requisitæ, vna illarum non potest agere sine altera, sed vtraque simul applicari debet, & vt sic applicatæ simul causant etiam copulatiue; ita si plures requirantur causæ intrinsecæ, vna non poterit agere sine altera, sed vtraque simul applicari debet, & vt sic applicatæ causant copulatiue: atqui totum non habet pro causa adæquata intrinseca nisi materiam & formam: ergo causatur ab ipsis vt vnitis copulatiue sumptis, & non tantū diuisim.

Confirmatur: Materia seorsim sumpta est causa inadæquata totius, & similiter forma seorsim sumpta: ergo vtraque simul sumpta est causa adæquata totius: ergo vtraque simul sumpta & vnita causat totum. Prima consequentia patet inductione in omnibus aliis causis partialibus.

7. *Probatur tertio conclusio*, quia secundum aduersarios homo non includit aliquid, præter materiam, & animam rationalem, & vnionem: sed materia non causat per modum partis intrinsecæ, aut animam rationalem, aut vnionem, aut seipsam: ergo debet causare aliquid aliud: & similiter potest discursu de anima, & hinc sequitur quod neque seorsim aut diuisim sumpta causet aliquid, quod est contra responsionem vltimam iam datam.

Confirmatur, quia partes vnitæ sunt partes alicuius: nō sui ipsius: ergo alicuius alterius: ergo datur aliquid aliud, in quo includuntur, & consequenter conclusio est vera.

8. *Probatur*

8. *Probatur quarto conclusio*, quia per generationem substantialem debet produci aliqua substantia sue mediate, siue immediate; sed actio qua vnitur anima rationali corpori, est generatio substantialis secundum omnes: ergo debet produci per illam aliqua substantia: sed non producitur per eam anima rationalis, aut materia prima, hæ enim & poterant esse ante producta; & etiam si animarum produceretur, non tamen generatur, sed creatur, ergo aliquid aliud substantiale distinctum.

Dices primo, produci vnionem, quæ est substantialis.

Contra primo, quia secundum multos aduersarios vnio est ipsamet generatio.

Contra secundo, quia quando dicitur quod vnio sit substantialis, vel intelligitur per hoc quod sit substantia, seu modus aliquis substantiæ, qui non sit accidens; & hoc est falsum, quia, vt disputatione præcedenti ostendimus, vnio illa est respectus extrinsecus adueniens. Vel intelligitur quod sit substantialis ex eo quod illam sequatur aliqua substantia, quæ sine illa non sequeretur, & hoc etiam est falsum, nisi sit in homine aliqua entitas substantialis præter corpus, & animam, & vnionem. Vel intelligitur quod sit substantialis ex eo quod habet pro extremis substantias & in hoc sensu est quidem substantialis, sed esse substantiale sic non sufficit, vt generatio sit substantialis, alias actio, qua approximaretur vna substantia alteri, posset dici substantialis, quod communiter ab omnibus negatur.

9. *Dices secundo* per illam generationem produci materiam, & formam vt vnitas, quæ vt sic sunt substantia.

Contra primo, quia vt sic nihil dicunt præter materiam & formam, & vnionem: ergo si anima non producatur, nec materia, & productio vnionis non sufficiat ad hoc vt generatio sit substantialis, adhuc manet difficultas.

Contra secundo, quia vt vnitas sunt ens per accidens; sed generatio debet habere pro termino ad quem ens vnum per se, ergo. Probatur maior, quia vt sic includunt vnionem, quæ est alterius prædicamenti. Et hinc confirmatur probatio, quia per generationem producitur homo: sed homo est quid vnum per se: ergo debet dicere aliquid præter materiam, & formam vt vnitas.

Confirmatur secundo, quia homo per se & directe ponitur in prædicamento substantiæ: sed materia, & forma vt vnitas non ponuntur in eo: ergo homo est aliquid distinctum à materia, & forma vt vnitas sunt.

Probatur quinto conclusio, quia totum compositum ex anima, & corpore, est quid distinctum realiter ab illis simul sumptis & vnitis: ergo & omne totum per se, à paritate rationis. Probatur antecedens, quia in illo toto subiectatur vnum per se accidens, nempe actus vitalis visionis ocularis, verbi gratia: sed non posset subiectari in illo nisi esset quid vnum distinctum à partibus, neque enim vnum accidens potest saltem naturaliter subiectari in diuersis subiectis.

10. *Obiicies primo*: vnum absolutum realiter distinctum ab alio potest separari ab illo: ergo si compositum physicum dicatur aliquid realiter distinctum à suis partibus vnitis, poterit separari ab ipsis, aut saltem partes vnite, quæ sunt priores toto, possunt separari à toto: Maior est *Doct.* variis locis, & inde probat materiam posse esse sine forma.

Respondeo primo negando consequentiam, quia partes, vt vnitas non sunt quid absolutum, cum vt sic formaliter dicant ipsam vnionem, quæ est respectus.

Respondeo secundo distinguendo maiorem: si illud absolutum non dependeat essentialiter ab altero absoluto, transeat; si dependeat, nego; totum autem dependet essentialiter à materia & forma tam in esse, quam in fieri, cum sint partes essentialiter eius; vnde negatur consequentia.

Dices: ergo saltem partes vnite possunt esse sine toto, quia & sunt priores ipso, & non dependent essentialiter ab ipso, neque tanquam causa extrinseca, neque tanquam causa intrinseca.

Respondeo negando consequentiam, quia quatiuis non dependeat ab ipso, vt à priori, dependent tamen ab ipso vt à posteriori eo modo, quo agens, vt agens deperdet ab effectu productio per ipsum; quemadmodum enim agens, vt agens, formaliter dicitur actionem, quæ nequit esse sine termino, ita materia & forma, vt vnitas dicunt formaliter ipsam vnionem, quæ est causalitas earum respectu totius; vnde non est mirum, quod non possint esse vt sic, quin sit totum, quamuis totum sit quid realiter distinctum ab ipsis.

Alij Scotiste, qui non tenent vnionem esse causalitatem materiæ & formæ respectu totius, magis premuntur hac difficultate, & ex illis, quidam dicunt, quod Deus possit conseruare materiam & formam, vt vnitas, sine toto: sed hoc communiter non reputatur probabile à Scotistis aut alijs. *Quidam vero alijs* negant sequelam, quia quando vniuntur, sufficienter applicantur, vt causent, neque Deus potest eorum causalitatem, quando sic applicantur, impedire, cum non possit eorum causalitatem supplere; illius enim causalitatem solum potest saltem directe impedire, quam potest supplere. Sed prima responsio mihi multo magis placet; & hæc facile impugnari posset: sicut enim potest impedire quo minus forma informet; quamuis non posset supplere eius causalitatem: cur non posset impedire quo minus materia & forma causarent totum, quamuis non posset sine ipsis illud causare?

11. *Obiicies secundo*: si daretur tertia entitas distincta à partibus, faceret compositionem cum ipsis, & sic ex ea & partibus resurgeret alia tertia entitas, & sic in infinitum.

Confirmatur, quia vel illa tertia entitas est aliquid compositum, vel non est: si non est, ergo non spectat ad compositum, nec compositum illam dicit; si sit, ergo est pars compositi, & consequenter compositum nihil dicit præter partes.

Respondeo negando sequelam, cum enim sit compositum ex partibus, non debet facere compositionem cum ipsis.

Confirmatur hoc, quia secundum aduersarios totum distinguitur realiter à qualibet parte seorsim sumpta, & tamen non facit compositionem cum illa, quia alias esset pars alicuius alterius compositi: ergo quamuis distinguitur à partibus simul sumptis, non deberet facere compositionem cum ipsis.

Ad confirmationem, quæ est vnicum *Arriagæ* fundamentum, propter quod potest oppositum nostræ conclusionis euidentissimum, explicatis terminis (nimirum omnia sua tam clara videntur huic auctori) *Respondeo* negando antecedens; est enim ipsum compositum, idem autem non est aliquid sui ipsius. Quod si consideretur tertia entitas per modum abstracti metaphysici à composito considerato vt concreto, sicut humanitas se habet respectu hominis, tum potest dici, quod sit aliquid ipsius metaphysicæ loquendo, sed non sequitur, quod sit pars physica ipsius, nec consequenter sequitur quin totum sit quid distinctum realiter ab omnibus partibus physicis, & ab omnibus, quæ physice in ipso includuntur.

12. *Obiicies tertio*: quæ constant iisdem partibus, sunt eadem realiter: sed totum constat iisdem partibus, quibus constant partes vnite: ergo est idem realiter cum ipsis.

Confirmatur primo, quia totum non potest habere diuersam essentiam à partibus: ergo non distinguitur realiter ab ipsis. Probatur antecedens, quia definitio & definitum non habent diuersas essentias: sed partes sunt definitio physica totius.

Confirmatur secundo, quia quod est de essentia rei, non distinguitur realiter ab ipso: sed partes sunt de essentia totius, ergo.

Respondeo distinguendo maiorem, eodem modo se habentibus, concedo; alio modo se habentibus, nego maiorem. Et similiter distinguo minorem, & nego consequentiam, quia partes vnite, licet constant materia & forma, non tamen materia & forma, vt vnitis; totum autem constat iis, vt vnitis.

Respondeo secundo negando minorem, quia partes unitae non constant partibus, sed sunt ipsamet partes, quibus constat totum.

Ad primam confirmationem respondeo negando antecedens, & distinguendo maiorem suae probationis, definitio physica & definitum, nego: definitio Metaphysica, concedo maiorem. Hæc responsio est optima ex suppositione, quod partes physice sint definitio physica, quæ suppositio fit in obiectione, alias enim non valet. In rei tamen veritate falsa est minor, quia illud est definitio, quod ponitur directe in definitione, aut saltem illud est de definitione: sed in definitione totius ponitur aliquid aliud directe præter partes, nam quando volo definire hominem physice, non debeo dicere: est anima rationalis & corpus unita, sed est aliquid constans anima rationali & corpore unitis: unde manifeste sequitur quod partes physice non sint definitio physica se solis.

Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo maiorem: de essentia physica, id est, quod est pars essentialis physica eius, nego maiorem: quod est de essentia metaphysica, id est, quod est pars essentialis metaphysica eius, concedo maiorem, & similiter distinguo minorem, & nego consequentiam.

13. *Obiicies quarto*: si homo diceret tertiam entitatem, sequeretur quod Verbum Diuinum illam entitatem assumpsit, & quod eam etiam dimisit in triduo mortis, tum enim non exiit tertia entitas hominis: sed hoc est contra *Damasceum* asserentem, Verbum diuinum nihil eorum, quæ semel assumpsit, dimisisse.

Respondeo negando minorem, quia solum *Damasceus* vult, quod nullam dimisit partem eorum, quas assumpsit, cum quo potest stare, quod dimiserit aliquid, quod non erat pars. Posset etiam dici, quod nihil dimisit eorum, quæ assumpsit, ita ut post dimissionem existeret à parte rei; & hoc tantum voluisse *Damasceum*: hoc autem nobis non præiudicat, quia tertia entitas post dimissionem exiit in rerum natura. Quod autem non voluerit aliud quam hoc *Damasceus*, patet, quia sine dubio Deus assumpsit unionem animæ & corporis, alias non assumpsisset hominem, sed certum est, quod illam unionem dimiserit in triduo suæ mortis, sic tamen ut non existeret illa unio in rerum natura in illo triduo.

14. *Obiicies quinto ex Ioanne à Sancto Thoma*: aut non vniretur tertia entitas partibus, aut vniretur; si primum, ergo non spectarent ad eandem entitatem, si secundum, ergo ex illa & partibus sequeretur alia tertia entitas, & sic daretur processus in infinitum.

Confirmatur, quia aut perficeret partes, aut à partibus perficeretur; si primum dicatur, ergo esset actus partium. & sic materia supra actum formar alius actus adueniret quod videretur absurdum; si secundum, ergo perfectius perficeretur ab imperfectioribus.

Respondeo primo, quod non vniretur proprie loquendo quia sic vniri dicuntur, quorum vnum in alio non includitur.

Respondeo secundo, admissio quod vniantur, quia non possunt à se inuicem separari, negando consequentiam, quia tertia entitas est tertia entitas; & sicut ad unionem non sequitur unio, ita nec ad tertiam entitatem sequitur tertia entitas.

Ad confirmationem Respondeo, quod totum perficiatur à partibus, tanquam à suis constitutis, sicut perfectius potest perfici à minus perfectis.

15. *Obiicies sexto*: tertia entitas esset superflua, cum ea seclusa ipsæ partes unitæ haberent perfectam rationem totius, & præterea non potest assignari vtrum illa tertia entitas sit substantia, vel accidens: ergo.

Confirmatur, quia tertia entitas resultans ex anima rationali & corpore, non potest esse nec corporea, nec spiritalis: ergo non est asserenda talis entitas.

Confirmatur secundo, quia illa tertia entitas adueniret enti in actu: ergo est accidens, quod est absurdum.

Respondeo negando antecedens cum sua probatione: iam enim diximus partes unitas non esse totum, sed partes intrinsecas, & causas intrinsecas totius. Ipsa vero tertia ep-

titas sine dubio esset substantia, & quidem si esset completa, directe collocari deberet in prædicamento substantiæ, & ab ipsa immediate promanant proprietates substantiæ, non à partibus unitis.

Ad confirmationem respondeo, quod esset spiritualis partium & partim corporea: quid enim impedit quo minus tertia entitati hoc possit competere, sicut ipsis partibus unitis, quas aduersarii volunt esse vnum per se, competere? Posset tamen dici simpliciter corporea, quia effectus sequitur debiliorem partem, ut in aliis rebus patet, & quia, ut sit simpliciter corporea, sufficit ut includat aliquam partem corpoream; alias certe homo non posset collocari potius sub substantia corporea, quam sub substantia spirituali, quod est contra omnes.

Ad secundam confirmationem respondeo primo distinguendo antecedens: quod adueniret ipsi, tanquam forma in ipso recepta, transeat, quod adueniret ipsi tanquam aliquid ex ipso pullulans, & includens ipsummet, nego antecedens & consequentiam.

Respondeo secundo negando antecedens, quia partes unitæ non sunt ens vnum per se in actu, nisi causaliter, hoc est quatenus possunt causare aliquid per se vnum.

16. *Obiicies septimo*: si queretur, quod non includeret partes, nam quod distinguitur realiter ab alio, quatenus distinguitur ab illo, non includit illud aliud.

Respondeo negando sequelam, ad cuius probationem dico: id, quod distinguitur ab alio realiter per modum includentis & inclusi, quo modo distinguitur totum à partibus, non obstante sua distinctione, includere illud aliud. Auctoritates omnes, quæ vel ex Patribus, vel ex Philosopho adducuntur contra conclusionem, nihil aliud volunt, quam quod totum nullam partem dicat præter materiam & formam, aut quod nihil constitutive dicat præter illas: quod est verum, quia tertia entitas neque est pars, neque constitutiva totius. Si autem in aliquibus auctoritatibus dicatur, quod partes sint totum, hoc debet intelligi causaliter, quia scilicet causant totum: qui modus loquendi est satis vsitatus.

CONCLUSIO II.

17. *Totum physicum, seu tertia entitas distincta realiter à partibus sumptis, & unitis, est quid compositum includens ipsas partes* Hæc est communior inter Scotistas & probatur quia alias non esset totum nec compositum, nec partes illæ essent partes & causæ intrinsecæ eius; nec materia esset causa materialis eius aut forma formalis, sed potius utraque esset causa efficiens ipsius; quod tam clarum videtur, ut mirum sit, quod ab illo posset in dubium verti.

CONCLUSIO III.

18. *Totum illud physicum includit ipsas partes etiam secundum proprias rationes.* Hæc etiam est omnium Scotistarum præter *Fabrum*, qui singularem in hac re doctrinam amplexus est: nam *theorema* 21. & in 3. diff. 9. asserit partes unitas transire, seu transigi in tertiam entitatem, & eas ut sic transactas perdere proprias entitates, nec distingui realiter à toto, quem dicendi modum excogitavit hic author ad maiorem facilitatem primæ conclusionis, quæ tamen hoc modo explicata multo esset difficilior & improbabilior.

Probatur autem conclusio contra Fabrum non solum auctoritate ipsius *Scoti* in 2. d. 12. q. 1. vbi expresse eam tenet, sed variis rationibus: *Primo* quia de potentia Dei absoluta nihil potest perdere propriam suam naturam. *Secundo*, quia alias secundum proprias suas naturas non essent partes intrinsecæ, nec causæ intrinsecæ totius, quo nihil absurdius. *Tertio*, quia nō daretur materia prima in rerum natura secundum propriam suam rationem, quia non datur de facto, nisi in aliquo toto: ergo si in toto perdit propriam naturam, & induit naturam alterius, non datur de facto secundum propriam naturam. *Quarto*, quia anima rationalis in toto existens habet aliquas suas proprias operationes ab ipsamet immediate procedentes, quæ nō procedunt immediate à toto homine: ergo manet secundum entitatem suam propriam in homine. *Quinto* quia alias totum physicum non esset compositum. *Sexto*, quia licet sequeretur aliquid distinctæ rationis ad unionem materiæ &

Tertia entitas est quid compositum includens partes.

Includit partes secundum proprias rationes.

& formæ, in quo non reperiretur materia & forma secundum proprias rationes, non esset verum quod materia & forma transiret in naturam ipsius; sicut nec ex eo, quod causa efficiens producat aliquid aliud à se, est verum quod transeat in naturam eius. *Septimo*, quia quæ semel distinguuntur realiter, nec de potentia Dei absoluta possunt identificari; ergo si materia & forma unitæ distinguantur realiter à toto, nec de potentia absoluta possunt ita transigi in ipsum, ut identificentur ipsi. Omitto alias plures rationes quibus hæc chimerica sententia, de cuius tamen inuentione sibi & *Scotistis* applaudit *Faber*, impugnari possit, quia hæc abunde sufficiunt, præsertim cum noua sit, & absque villo solido fundamento excogitata.

19. *Obiicies pro Fabro*: materia & forma constituunt compositum, quia sunt ipsum, & sunt etiam idem essentialiter compositum; ergo transeunt in ipsum.

Respondeo negando antecedens pro utraque parte: sed potius constituunt compositum, quia includuntur in ipso tanquam partes essentielles physice.

Obiicies secundo: sequeretur quod homo nihil esset, quia non corpus nec anima, nihil autem aliud est in homine: deinde sequeretur quod in animali nihil viveret quia vita est proprietas animæ, quæ dicitur esse distincta ab animali.

Respondeo negando utramque sequelam, & ad probationem primæ dico, quod quamuis nihil aliud sit in homine, tamen homo ipse est aliud, nempe compositum ex anima & corpore, quod sane non est nihil, sed aliquid positum reale magis perfectum, quam anima, aut corpus. Ad probationem secundæ sequelæ dico, quod ipsum animal viveret, quia est quid vegetabile & potens sentire: nec verum est quod vita, siue in actu primo, siue in actu secundo, sit proprietas animæ solius, nisi ad summum ut quo, quatenus scilicet est pars physica animalis, ratione cuius potissimum oritur, ut animal sit viuens, ita ut si non includeret animam tanquam partem, non viveret.

Tertio obiicit quod totum posset esse sine illis, si non transirent in totum: sed hoc est absurdum.

Respondeo negando maiorem, quia nihil potest manere sine partibus essentialibus, & quidquid habet partes essentielles, habet essentialem dependentiam ab illis, ut est euidentius. Imo si partes non manerent secundum proprias rationes in toto; verum esset quod totum absolute, & simpliciter posset esse & conservari sine partibus; unde maior esset vera potius in sententia *Fabri*, quam nostra & communi.

20. *Obiicies quarto*: sequeretur quod Verbum diuinum prius assumpsisset partes quam totum, quod est contra *Scotum* in 3. d. 1. q. 2. Probatur sequela, quia priores natura essent quam totum, & consequenter prius vnibiles ac unitæ.

Respondeo, si esset inconueniens quod prius assumerentur, negando sequelam maioris; quia quamuis essent priores natura, & etiam prius vnibiles, non tamen necessario deberent prius vniri, sed illud prius vniretur, quod placeret Deo prius vniri. An autem illud sit inconueniens, & quid sit dicendum de mente *Scoti* quantum ad hoc, examinandum est in materia de Incarnatione.

Obiicies quinto. Materia & forma causant compositum per conuersionem sui in ipsum, ut patet & ex differentia causarum intrinsecarum, & ex modis causandi materiæ & formæ; ergo &c.

Respondeo negando antecedens cum utraque probatione: imo potius ex utroque capite materia & forma debent manere in toto secundum proprias rationes.

CONCLUSIO IV.

21. Datur distinctio realis mutua inter totum ac partes simul sumptas ac unitas, ita ut totum distinguatur realiter & essentialiter à partibus sic sumptis, & partes sic sumptæ distinguantur realiter & essentialiter à toto. Hanc tenet *Mastrius*, & est conformior principiis *Scoti* contra *Trombetta* tract. de formalitatibus, qui negat distinctionem realem mutua, contra *Canonicum* hic q. 5. qui negat essentialem mutua, quamuis existimem reuera cum his

authoribus non esse aliam quæstionem quam de nomine, cuius tamen illi peiorem partem habent.

Probatur autem conclusio, quia quam verum est dicere quod partes unitæ distinguantur à toto, & quod habent distinctam essentialiam à toto, tam verum est dicere, quod totum sit distinctum ab illis, & habet distinctam essentialiam ab illis: ergo mutuo distinguuntur distinctione reali & essentiali; quid enim aliud requiri possit ad distinctionem mutuam talem, nisi quis velit fingere acceptionem nouam distinctionis mutua absque vlla causa?

Confirmatur primo, quia ex eo quod partes causent, dicuntur distingui realiter à toto: ergo ex eo quod totum causetur realiter à partibus, debet distingui realiter ab ipsis, & consequenter datur distinctio realis mutua inter totum & partes.

22. *Confirmatur secundo*, quia totum est quid essentialiter includens partes, & prærequirens illas simul sumptas & unitas ex natura sua intrinseca: sed partes unitæ non sunt essentialiter quid includens partes unitas, aut eas simul sumptas & unitas præsupponens: ergo sunt essentialiter, & ex natura sua intrinseca distinctæ à se inuicem mutuo. Nec refert quod partes unitæ sint omnia & sola, quæ constituunt physice ipsum totum; & quod hoc non habeat alias partes nec principia constitutiva præter illas: imo ex hoc ipso colligitur, quod totum distinguatur essentialiter ab illis, & illa ab illo. Nec etiam refert, quod totum nequeat existere sine partibus & quod partes possint existere sine toto, nam in primis, si ex eo quod totum nequeat existere sine partibus, sequeretur quod non distingueretur ab ipsis, quandoquidem partes unitæ nequeant existere sine toto, sequeretur quod partes illæ non distinguerentur à toto: & quod sic non daretur distinctio non mutua inter illa. Deinde quod possit totum existere, aut non possit existere sine partibus, non impedit distinctionem realem, quia alias Filius æternus, qui nequit esse sine Patre, non distingueretur realiter à Patre; imo ex eo quod totum sit talis entitas, quæ nequeat existere sine partibus, non vero è contra, sequitur quod sit distinctæ rationis ab illis.

QVÆSTIO II.

An totum integrale, ac totum per accidens distinguatur realiter à suis partibus

23. **N**ON solū quia in se vtilis est resolutio huius quæstionis, sed etiam quia ex ea sumi solet argumentum pro vel contra resolutionem quæstionis præcedentis, videbatur hic statim tractanda, antequam cætera, quæ ad compositum substantiale pertinent, adderentur.

Prima sententia est, omne totum integrale distingui realiter à suis partibus simul sumptis, & unitis, non minus quam totum essentielle; totum vero per accidens non distingui à suis partibus. Hanc tenet *Rocus* secularis quidam *Scotista* non indoctus 1. *Physic.* q. 6.

Secunda sententia est totum heterogeneum distingui à suis partibus, non vero totum homogeneum, nec totum per accidens: sic *Tartareus* 1. *Physic.* q. 2. dub. 2. & *Schegma* ibidem digressione 3. q. 4.

Tertia sententia est nullum totum integrale aut per accidens distingui à suis partibus. Quam sequitur *Trombetta* tract. formalitatum, *Mastrius* diss. 5. q. 13. a. 2. & *Fuentes* hic q. 6. difficult. 1. a. 6. quantum ad omne totum integrale.

Quarta denique sententia est, totum per accidens etiam distingui à partibus realiter: ita *Fuentes* supra art. 7.

24. *Pro resolutione* suppono totum integrale esse aliquid constitutum ex diuersis partibus, aut natis esse extra se inuicem localiter, ut homo constituitur ex manu, pede, capite &c. & aqua integra ex hac parte aquæ & illa parte; aut saltem non pericientibus se inuicem per modum actus & potentia, ut calor ut octo constituitur ex pluribus gradibus caloris natis recipi in eadem parte subiecti. Huiusmodi autem totum distinguitur in totum homogeneum, quod conflat ex partibus integralibus eiusdem rationis, ut aqua conflat ex hac & illa parte aquæ; & in heterogeneum quod conflat ex partibus integralibus diuersæ rationis ut homo conflat ex manu, pede, capite &c. Deinde

Datur distinctio realis mutua inter totum & partes.

Quid totum integrale.